

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 8. Deus bonus, beneficus, clemens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

tumvis vilia, & parva; distincte, & perfectissime, cognoscuntur à DEO. Carthus. hic.

In ipsa Deitate omnia, quæcunque sunt, rationabiliter, & sapienter, ordinata sunt: nam non est ulla titella in cælo, quæ non est in ea, & per eam constituta, & prævisa. Non unus atomus in terra; non una scintilla in Inferno est, quæ ejus constitutionem excedat; & quæ ab ejus præsentia se possit occultare. 1. 2. Revel. S. Brigittæ cap. 17.

§. VIII.

DEus bonus, beneficus, clemens.

Num. I.

Ex Veteri, & Novo.

ET *ero eorum DEUS.* Gen. 17. 8. Quid est? *ero eorum DEUS?* hoc est: multam me eorum habere curam ostendam; & meum subsidium illis præstabo. S. Chrysol. in Gen. hom. 39.

Vocatur etiam DEus *Saddai.* Exodi 6. 3. quasi mammeus; qui omnem sufficientiam, & abundantiam, quasi omnipotens tribuat. *Saddai* enim interpretatur *munificus*, liberalis, omnipotens. Cornelius hic.

Ego sum Dominus Deus tuus. Deut. 5. 6. Oculum expendit tuus, dum ait: sunt aliqui reges, & Domini, qui sunt sui; alii, qui sunt consanguineorum suorum, & amicorum. Quid, quæso, habet DEus, quod non sit tuum? Habet cælum; tuum est, cujus influentis vivis. Si *servam*; eam *dedi filiis hominum*: si stellas; eas creavit in ministerium cunctis gentibus. Lessius de perf. div. Liberalitas.

Custis, quid de nocte? Is. 21. 11. Tu es, qui rationabilem substantiam, ad imaginem tuam factam, custodire debes; solus, qui custodire potes; tu ipse, qui custodire soles. Doles, quia creatura tua est; potes, qui omnipotens es; soles, quia misericordissimus es. Rich. à S. Vict. l. de verb. Incarn. c. 4.

Hec omnia tibi dabo. Matth. 4. 9. Christus Divinitatis suæ existimationem in periculum adduxisset, si unus sibi omnia arrogasset; cum ipse totus, quantum est, communis sit omnium. Did. Niff. D. 1. Quadr. §. 6.

Ex Patribus, & aliis.

TAm clementer DEus humanæ consultit infirmitati; ut, quæ cum, sicut est, non possumus agnoscere; nostræ locutionis modò seipsum nobis innotet. Unde & membrorum nostrorum qualitatem habere describitur; & passionum indigna de se dici voluit: quatenus ad sua, per nostram, nos traheret; & dum condescendit nobis, contingeremus ei. S. Ildo. l. 1. sentent. c. 5.

Ejus bonitatis totus testis est Mundus; quem non instituit, nisi quia bonus fuisset. Tertull. lib. de Trinit.

Num. II.

Bonitas, Deitatis propria, & signum.

Venisti huc, ante tempus torquere nos. Matth. 8. 29. Non dixit; venisti, hominem in libertatem asserere; sed nos affligere. In ipsa

laude subdolos, & adulatione pessimus: voluit hominibus persuadere. Christum advenisse nocendi studio, quò illum non esse DEum assereret. Naxera in Jos. 13. §. 11.

Hic erit magnus, & filius altissimi vocabitur; & dabit illi Dominus DEus sedem David Patris ejus. Luc. 1. 32. Quomodo nunc vocat filium David, cum prius dixerit *Filium altissimi*? Dum Angelus de ipso ait, quòd erit magnus operibus, miraculis, & donandis beneficiis, tunc asserit vocandum Filium DEI. Dum autem ait, accepturum eum sedem David, statim filium hominis declarat. S. Chrysol. l. 44. vides, quia, quando accipit, David filius dicitur, quando dat, DEI filius nuncupatur. Proprium enim Dei est dare, benefacere; hominis autem accipere. Sylveira hic q. 38.

Cur Baptista Christum Jo. 1. 29. appellat, non solum agnum, sed agnum Dei? cum tamen Evangelista Apoc. 5. 6. 13. agnum tantum dicat? & in apocalypsi apparebat Agnus in monte Sion, in throno, & eminentissima sede, in medio Seniorum; à Baptista verò digitò ostendebatur, *solvens peccatum Mundi* v. 29. Ideo hic agnus DEI vocatur: multò enim magis patet Divinitas, dum hominum peccata abluit: quam dum in throno, & sede majestatis regnat. Sylveira hic q. 5.

DEI benignitatem imitare. Nihil hominivinitus habet, quam beneficentiam. Licet DEUS nullò labore fias, opportunitatem adipiscendæ Divinitatis amittere noli. S. Greg. Naz. or. 18.

Deus omnipotens, & clemens; cujus natura bonitas, cujus voluntas potentia, cujus opus misericordia est. S. Leo l. 2. in Nat. D.

Num. III.

Falsi dij non juvant, non dant; imò exigunt.

ECe constitui te DEum Pharaonis; & Aaron frater tuus eris propheta tuus. Ex. 7. 1. Cur non & Aaron DEus constituitur? Aaron, cum, absente Moysè, populo imperaret; quidquid optimum, & pretiosum, accipit, promittens auxilium; sed providens damnatum: pro consilando idolo populus est nudatus, & post mucrones expertus. *Moyse verò fecit serpentem ancum.* Num. 21. 9. Moyses nihil refertur à populo accepisse; sed vitam impendisse omnibus. Naxera in Jos. 24. §. 9.

Mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum. Pl. 105. 20. Erat vitulus, ut fenum comederet. Non erat vitulus; sed vituli figura, ut populum per desertum duceret. Pl. 113. 7. *Pedes habent, & non ambulabunt.* Non tamen ait: dentes habent, & non edent: vitulus enim pasci volebat; sed non ambulare ad juvandum. Id. ibid. Sed quid novum dicitur, quòd comedebat fenum? si enim vitulus; manifestum, quòd tali cibo uteretur. Lorinus: exaggeratur egregie peccatum, describendo animal efcà utens; & nihil velut beatus habens, quam vesci: cum arare, triturare, plaustrum trahere, labor sit ipsi.

ipſi. Paſci, & comedere, utilitas eſt ipſius vituli; arare verò labor ipſi, commodum autem aliorum. Inde ergo exaggeratur culpa, & quæ major poterat eſſe? quam pro DEO colere illum; qui ad ſui, & non aliorum, emolumentum, totus erat intentus: nihil enim magis alienum à Dei natura eſt excogitabile. Sylveira in Matth.

4. q. 13.

Os habent, & non loquuntur; Pf. 113. 5. Idolis Gentium ſunt ſine ſenſu oculi, nares, os, manus, pedes. Cur non & ventrem teſtatur inanem epulis? aut cur non dicit: os habent, & non comedent? nimirum dii gentium non utuntur membris, quibus prodeſſe poſſent; ſed ea adhibent, quibus noceant hominibus, eorumque fortunæ abſumant. Oculis capti ſunt, ne adoratores videant; manibus carent, quibus munera largiantur; elinguis ſtant, ne oracula fundant; non currunt implorati: ore ad edendum, & ventre, non carent; ſed edaciſſimè & noſtra vorant, & nos. An gentium ſimulacris ſimiles ſiant aulicorum ſemidei; viderint illi, qui iis non pecora; ſed dies, vitam, mentem, & non rarò DEum immolant ſuum. Oliva l. 12. Strom. hic.

Conſractus eſt Bel. non potuerunt ſalvare portantem. If. 46. 1. 2. & ſtatim ſubditur v. 3. *Audite me Domus Jacob, qui portamini à meo utere.* Subdit rationem: *Ego ſect, & ego ſeram.* v. 4.

Impendebantur in eo per ſingulos &c. Dan. 14. 2. Ecce, quanta idolo ſolvere quotidie opus! Quid autem jovit ſuos cultores? audi Danielelem v. 6. *ne erres Rex: iſte enim intrinſecus luteus eſt, & foris ſ. eius arcus, in quo comedit aliquando.* Gradi non poterat ære onuſtum; nec manum porrigere, quia luteum. Et tamen vivens videbatur; ut illi penderentur tributa; mortuum, ut ipſe præberet auxilia. Naxera in Joſ. 24. §. 9.

§. IX.

DEI cultus.

ERit mihi Dominus in DEum. Gen. 28. 21. Videtur votum otioſum. Non idem eſt, habere Creatorem pro Domino, & habere illum pro Deo. Qui pro Domino illum habent, nec tamen ei ſerviunt; pro Deo non habent. Did. Niſſ. pol. cœl. p. 12. c. 9.

Salomon ſeptem annis ædificavit templum, tredecim regiæ domui impendit. 3. Reg. 6. 38. 3. Reg. 7. 1. Joſephus l. 8. antiqu. c. 2. abſolutà templi fabricà, quæ ſeptenniò duravit, Regiæ ſtructuram eſt aggreſſus, quam vix decimò tertio annò conſummavit. Cur ampliffimo templo ædificando non tot annos inſumpſit, quot Regiæ domui exitruendæ? quia primæ curæ ſpiritualli totus conatus animi erat impendendus: exitruentionem autem domus ad proprium uſum, quaſi acceſſorium, rex ſapientiſſimus deputavit. Eſcobar t. 3. Colloq. Chr. l. 6. ſect. 2. obſ. 4.

Memento Creatoris tui in diebus juventutis tuae. Eccl. 12. 1. Hebr. *Tempore electionum tuarum.* Senſus eſt, quaſi dicat, juxta S. Hier. Hugon. Cajet. adoleſcens, qui in flore, & vigore, es ætatis; blanditur tibi voluptatibus. *Sacr. Tom. I.*

tas, ſollicitat venus, inſtigant ſocii, impellit dæmon. Quare, ne iis ſuccumbas, & teipſum perdas; *memento Creatoris tui:* quòd ſcilicet ſit DEus tuus Creator, tu ejus creatura; quæ totum ſuum eſſe, quantum quantum eſt, debet Creatori; ab eoque tota pendet, tam in eſſe, quàm in conſervari; ſicut radius à ſole. Si igitur homo Creatura DEI eſt, memento, te totum, quantus es, Dei eſſe; non tyum, non parentum, nec alterius creaturæ. Redde ergo Deo, quòd ſuum eſt, redde teipſum. Itaque Creatoris nomen habet emphatiſm; qui titulus expoſcit à Creatura, ut DEO creatori ſuo, velut abſoluto Domino, præſtet omnem ſubmiſſionem, reverentiam, & amorem. Cornelius hic.

Sicut fui ſenſu veſter, ut erraretis à Deo, ſic etiam tantum iterum convertentes requiritis eum. Baruch 4. 28. q. d. decuplam in DEI obſequio adhibete diligentiam, quam poſuisti in offenſione. Juſtiſſimum eſt, nihil omnino detrudere ex iis, quæ præſtare poſſis, memor ejus quòd Job dixit: c. 9. 3. *Si volueris homo diſputando cum eo conſendere, non poteris ei reſpondere unum pro mille.* Et quòd dixit Eccleſiaſticus 43. 31. *Terribilis Dominus, & magnus vehementer; & mirabilis potentia ejus. Glorificantes Dominum quantumcumque potueritis; ſuper valemus enim adhuc. Benedicentes Dominum exaltate illum, quantum poſſitis: major enim eſt omni laude.* De Ponte tom. 1. de perfect. Chr. hom. tr. 1. c. 19.

Eccce magi ab Oriente. Matth. 2. 1. Video magos Jerofolymis audiente tyrannò recens natum Judæorum regem impunè prædicare. Cur tanquam auhores rebellionis non puniuntur? cur illis ſilentium non imponitur? quia conſidentes DEum quærebant. O ſi nobis hæc eſſet cura, ut in omnibus DEum quæramus; quâ ſecuritate, quò triumphò, per media mala incederemus! Bæza l. 2. c. 8. §. 1.

DEus noſter ignis quidem conſumens eſt; ſed igni elementario multum diſſimilis. Ignis namque corporeus res ipſas comburit, quibus continetur; procul autem poſitus innoxius eſt. DEus autem noſter, verus, & perpetuus, ignis; ſuam è contrario naturam, vel potentiam, exerit: nam illis, intrà quos eſt, non ſolum innoxius, verum etiam ſalutaris, & clementiſſimus eſt; longè autem poſitus, & dignè appropinquare nolentibus, nimium damnolus exiſtit. Rupert. in Exod. l. 1. c. 12.

§. X.

DEus talis erga nos, quales nos in ipſum.

Testimonia.

Ex Veteri.

REſpexit Dominus ad munerera Abel. Gen. 4. 4. 5. Quare reſpexit DEus Abel, & munerera ejus? Pro eo quòd reſpexit DEum rectò animò, & in omnibus moribus ſuis; Deumque honorabat ſine fraude de muneribus ſuis. Cur autem Cain non eſt reſpectus, & munerera ejus? quia perverſa agebat in animo. Quòd DEus ad te, atque ad

Kkk 2

ua